

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Rammevilkårskonferansen for Vannbransjen 2018:

Ny drikkevannsforskrift - kva forventar Mattilsynet av praktisk gjennomføring

Arrangør: DIHVA, DISFVA og Bergen Vann KF
Solstrand Hotel & Bad, Os - 16. mars 2018.

Odd Tøsdal, veterinær/seniorinspektør

Kva er Mattilsynet

- Mattilsynet er statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler.
- Hovudoppgåvene er å sikra trygg mat og drikkevatt, og god helse og velferd for dyr, fisk og planter.

«Eit samfunn der
maten er trygg
og dyra har
det godt»

www.mattilsynet.no

www.Matportalen.no

Mattilsynet - Region sør og vest

- **Avdeling Nordfjord**
 - Måløy og Loen
- **Avdeling Sunnfjord og Sogn**
 - Førde og Sogndal
- **Avdeling Bergen og omland**
 - Bergen og Voss og Norheimsund
- **Avdeling Sunnhordland og Haugalandet**
 - Leirvik og Haugesund og Ølen
- **Avdeling Sør-Rogaland, Sirdal og Flekkefjord**
 - Sandnes og Egersund
- **Avdeling Agder**
 - Arendal og Kristiansand
- **Avdeling Nasjonale oppgaver**
 - * Sandnes

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Ny drikkevannsforskrift gjeld frå 1. januar 2017

FOR-2016-12-22-1868

Forskrift om vannforsyning og drikkevann.

Drikkevannsforskriften

Dei to viktigste dokumenta:

Forskrift om vannforsyning og drikkevann FOR-2016-12-22-1868

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-12-22-1868>

Veiledning til drikkevannsforskriften

https://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/gjeldende_regelverk/veiledere/veiledning_til_drikkevannsforskriften.25091

Last ned heile veilederen som PDF frå www.mattilsynet.no

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Mål for drikkevattn:

- Alle skal ha **trygt** drikkevann i tilstrekkelege mengder
- Vassverkseigarar skal sikre **nok** trygt drikkevann på kort og lang sikt
- Vassforsyningssystema skal **sikrast** betre og ha god **leveringssikkerhet**
- Store og små vannverkseiere skal vite om og følge den nye **drikkevannsforskriften**

Vektlegg:

- *Vedlikehald av leidningsnettet.*
- *Følgje opp vedlikehaldsplanane og arbeide aktivt for at kommunar skal ta mer drikkevassomsyn i sine langsiktige planar.*

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Strengare krav til drikkevannet ditt:

- **Medverka til at abonnentene får ei sikrere vassforsyning med færre lekkasjar på nettet og driftsavbrot**
- **Forskriftsfesta rett til å ha tilgang til oppdatert informasjon om drikkevasskvaliteten**
- **Større ansvar for eigarar av mindre vassforsyningssystem**
- **Stor trong for vedlikehald**

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Mattilsynet sin rolle for drikkevatt:

- Mattilsynet skal medverka til å sikra trygt drikkevatt til folket ved å påsjå at krav i drikkevassregelverket vert ivareteke.
- Dette gjer vi ved å føra tilsyn med vassforsyningane, utarbeida regelverk og rettleiingar, gje uttale til plansaker og delta i aktuelle prosessar saman med andre styresmakter.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Revisjonen gjennomfører drikkevannsdirektivet og følger opp «Nasjonale mål for vann og helse»

- Den nye forskriften gjennomfører drikkevannsdirektivet (direktiv 98/83/EF med endringsdirektiv 2015/1787/EU) i norsk rett.
- Revisjon av drikkevannsforskriften er eit sentralt tiltak for å følgja opp [Nasjonale mål for vann og helse](#) fastsett av regjeringa 22. mai 2014.
- Regjeringa si fastsetjing av dei nasjonale måla inneber at Noreg er forplikta til å gjennomføra tiltak for å nå måla. Stortinget har dessutan gjentekne gonger peika på trong for å fornya drikkevannsforskriften for å møte utfordringane vi står framfor.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Forskriftens formål (§ 1)

- *«Formålet med forskriften er å beskytte menneskers helse ved å stille krav om sikker levering av tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann som er klart og uten fremtredende lukt, smak og farge.»*

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Farekartlegging og farehandtering er eit gjennomgåande prinsipp (§ 6)

- Avdekk kva farer som kan hindra dykk i å produsere nok trygt drikkevann
- For kvar fare de har identifisert, skal de setja iverk tiltak som hindrar desse i å oppstå eller reduserer sannsynet for det.
- Denne bestemmelsen om farekartlegging og farehandtering er ryggraden i den nye drikkevannsforskriften. Dei fleste krava tek utgangspunkt i denne.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Nærare om farekartlegging (§ 6)

*«Veiledning i økt sikkerhet og beredskap i vannforsyningen
- fra ROS til operativ beredskap»*

Veiledning oppdatert april 2017 fins hos www.mattilsynet.no

Her er adressa:

https://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/vann/vannforsyningsssystem/okt_sikkerhet_og_beredskap_i_vannforsyningen_fra_ros_til_operativ_beredskap.1894/binary/%C3%98kt%20sikkerhet%20og%20beredskap%20i%20vannforsyningen%20-fra%20ROS%20til%20operativ%20beredskap

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

«[Økt sikkerhet og beredskap i vannforsyningen](#)»

- **Veiledning til drikkevannsforskriften § 6: Farekartlegging og farehåndtering.**
- **Sitat:**
- *Mattilsynets veileder gir en beskrivelse av farekartlegging og farehåndtering etter ROS-metoden, som også er i samsvar med fremgangsmåten beskrevet i standarden NS-EN 15975-2.*
- *Ved å følge metoden som er beskrevet i denne veilederen kan dere tilfredsstille kravene til farekartlegging og farehåndtering i § 6, til ROS-analyse i § 11 og til risikovurderingen etter NS-EN 15975-2 i § 21.*

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

«Økt sikkerhet og beredskap i vannforsyningen»

Leveringssikkerhet er definert slik:

«Sikker leveranse av tilstrekkelige mengder vann under normale forhold og under kriser og katastrofer i fredstid og ved krig, herav at svikt i ethvert viktig element i vannforsyningen ikke slår ut store deler av vannforsyningen».

Vassleveringa kan skje direkte frå vassverket på normal måte, eller gjennom ulike alternative løysingar ved svikt i den normale vassforsyninga.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Om farekartlegging og farehåndtering (§ 6)

- Farane skal forebyggjast, fjernast eller reduserast.
- Metoden i rettleiaren om økt sikkerhet og beredskap i vannforsyningen kan de nytta, men de må sjølv velja kva metode de vil bruka for farekartlegginga.
- Farer som ikkje kan forebyggjast i det daglege, skal inngå i beredskapsplanane.
- Arbeidet skal tilpassast kvart vassforsyningssystem og vera oppdatert.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Drikkevassprøver skal takast ut i samsvar med

- **NS-ISO 5667-5:2006** Vannundersøkelse – Prøvetaking – Del 5: Veiledning i prøvetaking av drikkevann fra vannbehandlingsanlegg og distribusjonssystem.
- **NS-EN ISO 19458** for dei mikrobiologiske analysane.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Risikovurderinga skal gjerast i samsvar med

- NS-EN 15975-2:2013 Sikkerhet ved drikkevannsforsyning – Veiledning i risikostyring og krisehåndtering – Del 2: Risikostyring»
- Standard Norge har desse standardane

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Internkontroll (IK) (§ 7)

- *Vassverkseigaren skal etablera IK og sikra at denne vert følgt opp.*
- *IK skal sikra og syna at krava i drikkevannsforskriften vert etterlevd.*
- *Tilpassast vassverket sin art og omfang*
- *Skal vera skriftleg.*

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Internkontroll skal minst omfatte § 7

Sitat:

a) hvordan vannforsyningssystemet er organisert, og hvordan ansvaret og myndigheten er plassert

b) rutinene vannverkseieren har etablert for å sikre at kravene i denne forskriften etterleves

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Internkontroll skal minst omfatte § 7 - framhald

c) registreringer som viser at rutinene etterleves

d) rutinene som følges dersom det oppstår avvik fra kravene i denne forskriften og

e) rutinene som følges for å hindre at avvik fra regelverket gjentar seg.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Kompetanse og opplæring § 8

- *Vannverkseieren skal sikre at vannforsyningssystemet har, eller gjennom avtale har tilgang til, nødvendig kompetanse.*
- *Vannverkseieren skal sikre at alle som deltar i aktiviteter omfattet av denne forskriften, gis opplæring som står i forhold til arbeidsoppgavene.*
- *Alle skal være kjent med betydningen av kravene i § 5 Grenseverdier, § 10 Forebyggende sikring og § 11 Beredskap*

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Vannforsyningssystema skal sikrast mot uautorisert tilgang og bruk (§ 10)

- De har ansvar for at vasshandsamingsanlegget og alle relevante delar av distribusjonssystemet er tilstrekkeleg fysisk sikra mot uautorisert tilgang og bruk. Dette gjeld også vassinntak, drikkevassbasseng og pumpestasjonar.
- De er ansvarlige for at digitale styringssystem er tilstrekkeleg sikra mot dataangrep.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Krav til beredskap og beredskapsøvingar (§ 11)

- De skal gjennomføra naudsynte beredskapsførebuingar, slik at de også under kriser eller katastrofar i fredstid og ved krig kan levere tilstrekkelege mengder helsemessig trygt drikkevatt.
- For å være tilstrekkeleg førebudd på beredskapssituasjonar må de utarbeida ein beredskapsplan.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Krav til beredskap og beredskapsøvingar (§ 11) *framhald*

- Eigar av vassforsyningssystem med minst 10 m³ produsert vatn pr døger er pålagt å utarbeida ein plan for gjennomføring av beredskapsøvingar.
- Tilsvarande gjeld også dersom de har eit mindre vassforsyningssystem som leverer drikkevatt til ein eller flere sårbare abonnentar.
- Planen for øvingar skal vera oppdatert og følgjast.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Beredskapsøvingar (§ 11) framhald

- Beredskapsøvingar skal i sum øva/trena alt aktuelt mannskap i beredskap.
- Utstyr berekna brukt i beredskap skal testast med jamne mellomrom.
- Øvingar kan vera i ulik form og omfang og skal vera tilpassa vassverka sin storleik og organisasjon. Formålet med øving over tid er å testa heile beredskapsplanen.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Krav til drift og vedlikehold av ledningsnettet (§ 15)

- De skal sikra at distribusjonssystemet er i tilfredsstillande stand og vert drifta godt. For å oppfylle dette kravet må de også ha oversikt over tilstanden.
- De må gjera ei vurdering av denne tilstanden, og på dette grunnlaget setja i verk tiltak for utbedring.
- Vi krev også at planen for vedlikehold og fornying er oppdatert.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Dei minste vassforsyningssystema må også registrerast (§ 17)

- **Dersom du eig eit vassforsyningssystem som leverer drikkevann til minst 2 abonnentar, skal dette registrerast hos Mattilsynet.**
Dette er nytt i høve til drikkevannsforskrift frå 2001.
- **Frist for å registrera eksisterande vassforsyningssystem i Mattilsynets skjemateneste er 1. juli 2018.**
- **Nye vannforsyningssystem skal registrerast før byggestart.**

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Ikkje lenger krav om oppstartstillatelse (§ 18)

- Vi vidarefører kravet om godkjenning av planene for nye vassforsyningssystem og planane for endringer som kan ha betydning for hygieniske forhold.
- Tidlegare var det krav om oppstartsløyve før vassforsyningssystemet kunne setjast i drift. Det er ikkje lenger et slikt krav om oppstartsløyve.
- Vannverkseigaren er i staden pålagt å melda frå til Mattilsynet når vassforsyningssystemet vert sett i drift.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Prøvetakingsplan, minstekrav til råvannsprøver og drikkevannsprøver (§§ 19, 20 og 21)

- Vannverkseigaren skal utarbeida ein prøvetakingsplan for vassforsyningssystemet. Prøvetakingsplanen skal vera basert på farekartlegginga i § 6.
- Vassverkseigaren skal sikra at prøvetakingsplanen er oppdatert og vert følgd (§ 19).
- Vassverkseigaren skal ta råvannsprøvar i samsvar med prøvetakingsplanen omtalt i (§ 20).
- Vassverkseigaren skal ta drikkevassprøvar i samsvar med prøvetakingsplanen omtalt i (§ 21).

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Kommunar og fylkeskommunar har fått ei klårare plikt til å ta drikkevassomsyn i sine planar (§§ 26 og 27)

- I den nye forskriften syner vi til den plikta kommunane har etter folkehelseloven og plan- og bygningsloven til å ta drikkevassomsyn i planarbeidet, og til å vurdere behovet for restriksjonar i vasstilsigsområdet eller råvannskjelda.
- Vi stiller også krav om at kommunane har oversikt over private vassforsyningssystem i sin kommune, og at kommunane har oversikt over kvar abonnentene kan finne oppdatert informasjon om drikkevasskvaliteten.
- Fylkeskommunane skal ta drikkevassomsyn i sitt planarbeid, og ivareta drikkevassomsynet gjennom dei regionale vassforvaltningsplanane.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Kommunen sine plikter § 26

- ta drikkevassomsyn i planarbeidet
- vurdere behovet for restriksjonar
- ha oversikt over vassforsyningssystema i eigen kommune
- uttala dykk i saker om plangodkjenning av vassforsyningssystem
- vurdere tilgang til nok trygt drikkevatt i dykkar beredskapsplanar

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Kommunen skal ha oversikt over alle vannforsyningssystem

- **Vassverkseigar er ansvarleg for registreringa**
- **Mobiltilpassa skjema for registrering på www.mattilsynet.no**
- **Vi ønskjer å samarbeida med kommunen for å spreia informasjonen**

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Små vassforsyningssystem skal registrerast hos Mattilsynet

- Registrering kan gjerast enkelt frå mobiltelefon
- Det er nyttig å registrere vassforsyningssystemet
- Du kan også registrere via skjematjenesten
- Større vassforsyningssystem må bruka ordinært registreringsskjema
- Drikkevannet skal vera trygt også frå små vassforsyningssystem

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Utkast til tekst til kommunen si nettside (førebels)

Nå skal alle små vannforsyningssystem registreres

Innen 1. juli 2018 skal alle vannforsyningssystem være registrert hos Mattilsynet. Dette gjelder også de som produserer mindre enn 10 m³ drikkevann per døgn. Mer informasjon, og lenke til registreringsskjemaet, finnes på mattilsynet.no (lenke rett til artikkelen på mt.no).

Registreringen kan gjøres enkelt fra mobiltelefonen

Registreringen er gratis, og Mattilsynet har utviklet et enkelt mobiltilpasset skjema til formålet. I skjemaet registrerer du vannforsyningssystemets plassering ved å markere stedet i et kart, og det er kun noen få tilleggsspørsmål som skal besvares.

Mange fordeler med å registrere vannforsyningssystemet

Kommunen får tilgang til den registrerte informasjonen fra Mattilsynet. Når kommunen har oversikt over den geografiske plasseringen til de ulike vannforsyningssystemene, kan de bruke denne informasjonen i sitt arbeid. En slik oversikt kan for eksempel være uunnværlig når kommunen legger planer for utnyttelse av arealer, eller når de gir tillatelser til nye boligområder.

Drikkevannet skal være trygt – også fra små vannforsyningssystem

I januar 2017 kom en ny drikkevannsforskrift, som satte tydeligere krav til trygt drikkevann også fra små vannforsyningssystem. Kravet om at alle vannforsyningssystemer skal være registrert står i [drikkevannsforskriften § 17](#). En presis definisjon av hva et vannforsyningssystem er kan du lese i [drikkevannsforskriften § 3](#), bokstav k. [Informasjon til de minste vannforsyningssystemene](#) gir nyttig informasjon som er spesielt beregnet for små vannforsyningssystem.

Har du spørsmål til registreringen? Ta kontakt med Mattilsynets sentralbord på 22 40 00 00, og spør om å få snakke med din lokale avdeling.

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Sms til alle innbyggjarar i kommunen ?

- *No skal alle små vassforsyningssystem registrerast hos Mattilsynet. Registreringa er gratis.*
- *Sjå mattilsynet.no ([lenke rett til artikkelen](#)) for framgangsmåte og meir informasjon.*

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Fylkeskommunens plikter § 27.

- skal ta drikkevannshensyn i planarbeidet
- drikkevannshensynet skal ivaretas i de regionale vannforvaltningsplanene

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet som høyringsinstans for areal- og reguleringsplanar i kommunane

Brev med sak 2017/167371 datert 17.08.2017.

Mattilsynet, Region Sør og Vest, Avdeling Bergen og omland

Mattilsynet som høyringsinstans

FOR AREAL- OG REGULERINGSPLANAR

Mattilsynet for Bergen og omland sende 17.08.2017 ut brev til alle våre dåverande 20 kommunar med kopi til våre to fylkesmenn og to fylkeskommunar der vi orienterte om vår rolle som høyringsorgan for areal- og reguleringsplanar i kommunane.

Vi bad om at aktuelle saker – særleg arealdisponering med verknad for **vassforsyning, akvakultur og planteheelse** (flytting av jordmassar) må sendast til Mattilsynet.

postmottak@mattilsynet.no

Mattilsynet kan gje motsegn (innsigelse) i plansaker

Brev frå Det kongelige Landbruks- og matdepartementet
datert 10.09.2015:

- *Under Mattilsynet er drikkevann samt fiskehelse og fiskevelferd angitt som temastikkord. Det er i rundskrivet punkt 2.2.1 og innledningsvis i vedlegget angitt at listen ikke er uttømmende.*
- *Ifølge KMD kan statlige etater fremme innsigelse innenfor alle sine ansvarsområder. Det betyr at Mattilsynet også kan fremme innsigelse knyttet til for eksempel mattrygghet i plansaker.*

Om motsegn (innsigelse) i brev frå LMD - framhald

Mattilsynet vert oppfordra av departementa til å:

- *Avklare nasjonale og viktige regionale hensyn innanfor sine fagområder.*
- *Veilede kommunene om hvordan de kan ivareta Mattilsynets interesser i kommunale planer. Gi grundige faglige innspill ved oppstart av planprosessene.*
- *Sikre enhetlig praktisering av innsigelsesinstituttet i ulike deler av landet.*
- *Delta aktivt i regionalt planforum.*
- *Delta på møter og seminarer som arrangeres ved utarbeidelse for program for konsekvensutredninger.*
- *Delta på nettverkssamlinger om kommunal planlegging som arrangeres av KMD.*

Ny drikkevannsforskrift -1. januar 2017

Ny temaveileder:

«Drikkevannshensyn i kommunal, regional og statlig forvaltning.»

Dette er eit dokument under utarbeiding i Mattilsynet og vil bli ferdig no i 2018.

Styringskrav til Mattilsynet

Tilsyn med vassforsyningssystem (BDS 2017 – 2019):

- *Fullgod leveringstryggleik eller realistiske planar for å etablera dette innan 2019.*
- *Styrkja arbeidet med plansaker i kommunane*
- *Følgja opp beredskapsprosjektet frå 2016*
- *Registrere koordinatar for inntakspunkt i 2017*
- *2017: Tilsyn med høgdebasseng*
- *2018: Drift og kontroll av UV-anlegg*
- *2019: Farekartlegging med prøvetaking og prøveplan*

Styringskrav til Mattilsynet

Tilsyn med drikkevannsbasseng (høydebasseng) 2017:

1. Farekartlegging og farehåndtering (§ 6)
2. Kompetanse og opplæring (§ 8)
3. Leveringssikkerhet (§ 9)
4. Kontroll av fysisk adgang (§ 10)
5. Distribusjonssystem (§ 15)
6. Prøvetakingsplan (§ 19)

Styringskrav til Mattilsynet

Tilsyn med drift og kontroll av UV-anlegg

Fokusområde tilsyn vassforsyningssystem 2018.

Felles tilsynsmal med 4 kravpunkt:

- 1) Farekartlegging og farehåndtering (§ 6)**
- 2) Kompetanse og opplæring (§ 8)**
- 3) Vannbehandling (§ 13)**
- 4) Drikkevannskvalitet (§ 5 Grenseverdier)**

Meir fagleg støtte hjå Folkehelsa

www.fhi.no

Søkeord: Drikkevann

Temaside med råd og informasjon, mellom anna

***Vannrapport 127: Vannforsyning og helse.
Veiledning i drikkevannshygiene***

Vannforsyning og helse har no erstatta
«*Vannforsyningens ABC*» (som kom frå 2004)

Nasjonal vannvakt - ring 2107 8888

- Frå 1. mars 2017 har Folkehelseinstituttet ei døgnbemanna rådgjevingsteneste til vassverk som treng råd og hjelp ved akutte hendingar som kan påverka vassforsyninga.
- Ved kontakt med Nasjonal vannvakt vert det føresett at spørsmålet er forankra hjå leiaren av vassverkets eller delegert representant.

Takk for meg!

